

ಭೌತವಿಜ್ಞಾನದ ಮುಖ್ಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಚ್ಚಳಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ 'ದೇವಕಣ'ದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿಹೇಳಿದವರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಭೌತವಿಜ್ಞಾನಿ ಫೀಟರ್ ಹಿಗ್ಸ್. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ 'ದೇವಕಣ' ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲು 'ಹಿಗ್ಸ್ ಬೋಸಾನ್' ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದ ಅಪ್ರತಿಮ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ್ ಬೋಸ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಹಿಗ್ಸ್ ಈ ಕಣದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಣಕ್ಕೆ 'ಹಿಗ್ಸ್ ಬೋಸಾನ್' ಎಂಬ ಶಿರೋನಾಮೆ ಬಂದಿದೆ. ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ್ ಬೋಸ್ ಅವರ ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಹಲವು ದಶಕಗಳ ಬಳಿಕ ಹಿಗ್ಸ್ ಆ ಕಣದ ಗುಣಲಕ್ಷಣದ ಕುರಿತು ಶೋಧ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಈ ಅನನ್ಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೂಡ ಸಂದಿದೆ. ಇಂತಹ ಮಹಾನ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ತಮ್ಮ 94ರ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವಾರ ಅಸ್ತಂಗತರಾದರು.

ಹಿಗ್ಸ್ ಅವರು, ದೇವಕಣ ಖಂಡಿತ ಇದೆ, ಅದು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿನ ದ್ರವ್ಯರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು 1964ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶೋಧದ ತಾತ್ಕಾರ್ಯ ಮಂಡಿಸಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಆಗಷ್ಟೇ 35ರ ಹರೆಯು. ಆಗ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಅವರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾನವ ಜಗತ್ತಿನ ಅದುವರೆಗಿನ ಅರಿವಿನ ಗತಿಯನ್ನೇ ಬದಲುಗೊಳಿಸಬಲ್ಲಂತಹ ಶೋಧ ಅವರದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಹಿಗ್ಸ್ ಒಬ್ಬ ಸೀದಾ ಸಾದಾ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಸದಾ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವುದನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಟಿ.ವಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಅವರು ಇಮೇಲ್ ಬಳಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬಳಿ ಮೊಬೈಲ್ ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಗ್ಸ್ ಅವರು ದೇವಕಣದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, 2012ರ ಜುಲೈ 4ರಂದು, ವಿಜ್ಞಾನಲೋಕ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಕಣ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಪ್ರಕಟಣೆ ಹೊರಟಿತು. ಖಚಾಖಚ್ ಭರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಯೂರೋಪಿನ ಪರಮಾಣು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಸ್ ನಡೆದು ಬರುವಾಗ ಸಭಿಕರಲ್ಲ ಎದ್ದುನಿಂತು ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದ ವೆಬ್‌ಕಾನ್ಫೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಸ್ ಅವರು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಕರ್ಚಿಫ್‌ನಿಂದ ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ದೃಶ್ಯ ಕಂಡಿತ್ತು. 'ನನ್ನ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲೇ ದೇವಕಣದ ಶೋಧವಾಗಿದ್ದು

ದೇವಕಣದ ಹಿಗ್ಗಿನ ಅಜ್ಜ

■ ಪ್ರವೀಣ ಕುಲಕರ್ಣಿ

ನನಗೆ ಭರಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ಆನಂದ ತಂದಿದೆ' ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರು.

ದೇವಕಣದ ಪತ್ತೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆ ಬಳಿಕ ಸಂಜೆ ನಡೆದ ಪಾರ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳದೆ ಸೀದಾ ತಮ್ಮೊರಿಸಿ ವಿಮಾನದ ಏರ್ಲೈನ್ ಹಿಗ್ಸ್, ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಲಂಡನ್ ಪ್ರೈಡ್ ಬೀರ್ ಹೀರಿದ್ದರು. ಯೂರೋಪಿನ ಪರಮಾಣು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಹೊರಡಿಸಿದಾಗ, ನಡೆಸುವ ಪಾರ್ಟಿಗಳ ಶಾಂಪೇನ್‌ನ ಖಾಲಿ ಬಾಟಲಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಶೋಕೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಡುವುದು ರೂಢಿ. ನೀವು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಡಿದ ಬೀರ್‌ನ ಬಾಟಲಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಹಿಗ್ಸ್ ಅವರಿಗೆ ಕೋರಿಕೆ ಹೋದರೆ, ಅದಾಗಲೇ ಯಾವುದೋ ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿ ಸೇರಿದೆ ಬಿಡಿ ಎಂದು ಅವರು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದರು. ಈ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಪ್ರಚಾರ, ಪುರಸ್ಕಾರ, ಅಭ್ಯರದಿಂದ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅತೀತರಾಗಿದ್ದರು.

ಫೀಟರ್ ವೇರ್ ಹಿಗ್ಸ್ ಜನಿಸಿದ್ದು (1929,

ಮೇ 29) ನ್ಯೂ ಕ್ಯಾಸ್ಲ್ ಅಪಾನ್ ಟೈನ್ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ. ಅವರ ತಂದೆ ಥಾಮಸ್ ವೇರ್ ಬಿಬಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ತಾಯಿ ಕೋಹಿಲ್ ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಹಿಗ್ಸ್ ಅವರು ಓದಿದ್ದು, ಬೆಳೆದಿದ್ದು ಬ್ರಿಸ್ಟಲ್ ನಗರದಲ್ಲಿ. ಶಾಲಾ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಹಿಗ್ಸ್ ಅವರಿಗೆ ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಮೆಕ್ಯಾನಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಕುತೂಹಲ. ಲಂಡನ್ನಿನ ಕಿಂಗ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪೂರೈಸಿದ ಅವರು, ಎಡಿಸ್‌ಬರೊ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರು. ಅಣು ನಿಶ್ಚಯತೆಗಳಿಂದ ವಿರುದ್ಧ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದವರಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಒಬ್ಬರು. ತಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆಂದೋಲನದ ದಾರಿ ತಿರುವು ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದೆನಿಸಿದಾಗ ಆ ಹೋರಾಟದಿಂದಲೇ ಹಿಂದೆ ಸರಿದವರು. ಅಣು ನಿಶ್ಚಯತೆಗಳಿಂದ ವಿರುದ್ಧದ ಆಂದೋಲನದ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಆ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದ ಜಾಡಿ ವಿಲಿಯಮ್ಸ್ ಅವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರು. ಆಕೆ 2008ರಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದರು. ಹಿಗ್ಸ್ ಅವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ಒಬ್ಬರು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸಂಗೀತಗಾರ.

ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದ ಹಿಗ್ಸ್ ಅವರಿಗೆ,

ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಲೋಕದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಊಹಿಸಿ 1924ರಲ್ಲಿ ಬೋಸ್ ಬರೆದ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು (ಅದನ್ನು ಐನ್‌ಸ್ಟೀನ್ ಜರ್ಮನ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು) ಓದಿದ್ದ ಹಿಗ್ಸ್, ಬೋಸ್ ಊಹಿಸಿದ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಣಗಳೇ ಕಾರಣವೆಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ 'ಬೋಸಾನ್' ಎಂದು ಕರೆದ ಮೇಲೆ, ಹಿಗ್ಸ್ ಮತ್ತು ಬೋಸ್ ಹೆಸರುಗಳು ಸೇರಿಸಿ ಆ ಕಣಕ್ಕೆ 'ಹಿಗ್ಸ್ ಬೋಸಾನ್' ಎಂಬ ಹೆಸರು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. 'ಹಿಗ್ಸ್ ಬೋಸಾನ್' ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಯೂರೋಪಿನ ಪರಮಾಣು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಬಳಸಿರುವ ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜಾರಾಮಣ್ಣ ಅತ್ಯುನ್ನತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ (ಆರ್‌ಆರ್‌ಸಿಎಟಿ) ಪಾತ್ರವೂ ಇತ್ತು. ಹಿಗ್ಸ್ ಅಜ್ಜನೊಂದಿಗೆ ನಾವೂ ಸಂಬಂಧ ಬೆಸೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇದೊಂದು ನೆಪ ಸಾಕು. ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸಂತನಂತೆ ಸಾಧಾರಣ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸಿದ ಈ ಅಜ್ಜನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ 'ದೇವಕಣ'ಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪಸರಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನ, ಅಲ್ಲವೇ? ■